

Uneori teritoriul românesc este inclus în cite o arie care îmbrățișează și limbi nebalcanice, cum este cazul vocativului (vocativul fem. în -o, dar poate, parțial, și cel masc. în -e), al existenței corelației palatalizării fonologice a consoanelor, al păstrării sonorității consoanelor sonore finale etc. În cazul vocativului, romîna constituie veriga de legătură între limbile sud-slave și ucraineană; în cazul corelației palatalizării a consoanelor, ea leagă bulgara răsăriteană cu ucraineană, iar în ce privește păstrarea sonorității consoanelor finale romîna merge împreună cu sîrbocroata, și ucraineană (de asemenea și cu maghiara), spre deosebire de bulgara ¹ și macedoneana ², care asurzesc consoanele sonore finale. (Fenomenul acesta e propriu și dialectului megle-noromîn, înconjurat de graiuri macedonene).

Tabloul clar schițat mai sus e însă tulburat de izoglosele care rezultă din răspîndirea — mai mare sau mai mică — pe teritoriul limbii romîne a unor împrumuturi slave mai recente. Astfel, peste aria unitară a elementelor împrumutate de la slavii daco-moesici aparținînd grupului bulgar se suprapun arii prezentînd fenomenele polnoglasiei (vezi harta alăturată nr. 1 : *Boroană*), al trecerii lui *g* la *h* (de exemplu în cuvintele *hulub* și *dohot*, vezi hărțile nr. 2 și 3 : *Porumbel* precum și nr. 4 și 5 : *Dohot*), al redării lui **o* prin *u* (de exemplu în cuvintele *hulub* și *pup*, vezi hărțile nr. 2, 3 și 6 : *Boboc de floare*).

Nu arareori o formă prezentînd un tratament fonetic evident bulgăresc este răspîndită pe o arie care cuprinde numai o parte a teritoriului românesc, separată de teritoriul bulgar printr-o zonă în care lipsește forma respectivă. Astfel formele *maștehă* (*maștihă*), *măști(h)oa(n)e*, *mașteră*, *mamă maște* sînt răspîndite numai în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș (vezi harta nr. 7 : *M amă vitregă*). În apropierea graniței bulgare, în Muntenia și Oltenia, precum și în Moldova și Dobrogea se întrebuințează termenii de origine latină *mamă vitregă*, sau *mamă de al doilea*. Trebuie subliniat faptul că aria lui *maștehă* etc. din nord-vestul Romîniei este în nemijlocit contact cu aceea a lui magh. *mostoha* (termen evident de origine bulgară), arie care cuprinde tot teritoriul limbii maghiare³. Așezarea celor două arii, cea romînească a lui *maștehă* etc. și cea maghiară a lui *mostoha*, care se suprapun în acele regiuni unde conviețuiesc pe același teritoriu romîni și maghiari, ne îndreptătesc să presupunem că graiurile slave cu care au fost în contact graiurile romînești de nord-vest și cele maghiare de est, prin Transilvania și Crișana, prezentau tratamentul **št* al lui sl. com. **tj*. Acești slavi dacici au dat nume unor localități importante din centrul și nordul Transilvaniei ca, de exemplu, *Bălgrad*, *Moigrad*, *Zlatna* etc. (în antichitate *Apulum*, *Porolissum*, *Ampeium*), iar în sud-vestul Transilvaniei *Breazova*, *Tuștea*, *Zlaști* (atestate la 1366, 1360, 1362 sub formele *Brazua*, *Tusta*, *Zlasd*)⁴, nume prezentînd metateza lichidelor în grupurile **tort*, **tott*, **tert* și reflexul 'a(a) și *št* al lui **št* și **tj*.

¹ Стойко Стойков, *Увод в българската фонетика*, второ изд., София, 1961, p. 135, 152, 154, 168, 173 urm., 183 urm.

² Блаже Конески, *Граматика на македонскиот литературен јазик*, дел I, Скопје 1957, p. 97.

³ Privitor la magh. *mostoha*, *mustuha*, prezentînd un tratament aberant (*o*, respectiv *u*) al lui a slav, vezi Kniezsza István, *A magyar nyelv szláv jövevényszavai*, I/1, Budapest, 1955, p. 344.

⁴ E. Petrovici, *Славяно-болгарская топонимика на территории Румынской Народной Республики „Romanoslavica“*, I, p. 14 urm., 21 urm. În ceea ce privește toponomicul *Tuștea*, vezi „Cercetări de lingvistică“, II, p. 30 urm.